

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvánterkek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak

Nyilvántér petítóra 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:

ZRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajdos:

STRAUSZ SANDOR.

Itt van a tél.

Itt-ott már szállingóznak a hópírek. A zuzmárától fehérlik erdő s mező. Hideg északi szél sűvit a tartott mezőkön keresztül. Hatalmas léptekkel közelíti a tél. A természet rendje így kívánja ezt. Forró nyár követi a napsugaras tavaszt. S a gyümölcs-érelt ősz után Téliapó tipeget. De ez esztendőben a sok nyomorúság közepette, mintha még a természet is a föld gyermeke ellen esküdött volna össze: elszakadt tavaszunk, a nyár rövid volt s a szép őszi napok teljesen elmaradtak. Annál ridegebben, kéréltetetlenül köszönt be a tél. A szegények, nyomorultak féltelmes ellensége!

Máskor ilyenkor még a bageydt nap-sugár aranyos fényét hűti szerte-szét: ma ködös, borús, fagyos idő fagyasztja ereinkben a vért. S míg távol keleten egymásnak tüzel a sok ferfi nép, mi itthon remegve lessük az ujságok híreit. Vajjon ehhoz a sok nyomorúsághoz, melyekkel ez az esztendő meg-látogatott, nem járul még újabb veszedelem? Nem kell a mi fiainknak, véreinknek is a csatamezőre vonulniuk, megvédelmezendő érdekeinket?

Hogy mit jelent egy téli hadjárat, idegen mezők, kiellen tájakon, arra a hisztorikusok megadhatják a választ. Csak for-gassuk szorgalmasan az élet legnagyobb könyvét, a történelem lapjait s megtudjuk hálóle, hogy minő rettenetes pusztítást követ el az emberi vetésekben, a hideg s rossz táplálkozás által elgyöngült szervezetekben egy téli hadjárat.

S ép ezét ebben az esztendőben nem: kő-zöntjük oly vidáman Téliapót, mint szoktuk az elmult években. Nem vidít fel a csilingelő szárkó ezüstös hangja s nem mulattat a korcsolyák mulatsága. A téli sportok gyönyöre is lelohad, ha elgondoljuk mi várhat még mireánk, erre a szerencsétlen országra ez esztendőben.

A szegények nyomorúsága már amugy is elegendő. A tél szigorát amugy is nehezen viselik el. Hiányos ruházat, még hiányosabb táplálkozás nem tud lépést tartani a hideg időjárással, melyet még fűtéssel sem ellensúlyozhatnak.

A vöröskeresztgyesületek már eltávoztak, hogy idegen nemzetek sebesült nyomorúknak segélyere siessenek s most itt a legfőbb ideje, hogy a mi jótékony-sági egyesületeink, a mi házi, itthon lévő nyomorultainknak siessenek segélyere s emeljek fel az elbukottakat, akik már eleve lemondottak arról, hogy sikeresen küzdhessenek, egy győrelmatlatlag igen kemény s szigorú téli időszakkal.

Ne ülészezzünk, ne tanácskozzunk, hanem elő az erszennyel s akinek van még mit megleleznie, az adja oda azt a kis részt annak, aki éhez, fázik s nyomorog az ő fűttelen, rideg vackában s kihunytt remény-nel várja szebb idők tavaszát.

Ködös, borús téli akony szomorú árnyéka vetődik ide az asztalunkra. Mintha valamely borús sejtelen ülné meg kedélyünkkel, olyan szomorúan, lehangoltan tekintünk e kegyetlen időszakra, mintha a tél elől tehesse belénk fagyasztotta volna

mindazt a lelkes hevet, fűzes akaratot, mely más időkben hevítette keblünket. Künn hideg északi szél sivit a kémények felett s belül nem hevít, nem lorrál semmi, ami ellensúlyozhatná azt a lehangoltságot, mely az események tekintetelkor erőt vesz kedélyünkön.

Pedig talán nem is olyan szomorú a kép, mit a jövendő velít sorsunk hófehér leplére. Talán még megvirrad egyszer, amikor majd nem sirva vigad a magyar, hanem amikor majd még a szomorúsága is vig-ságba megy át. Vajjon ki tudja?! . . . Az elkényszeredett lélek mindenkor örömet tekint a reménység mindenkor zöld lombkoronájára, melyről oly szívesen szedne érett gyümölcsöt a reménykedő lélek.

Kerekkötő.

Írta: Kontler Gyula.

Talán különös hangszólkozás nélkül is érték Önök, hogy a kultúra döcögő szeke-réről van szó. És ennek a szekérnek is egyik kerekkötőjéről, amit paraszti szóval: szegénységnek hív az igaz ember.

Ha szabad ugyan a — modern szociológus urék fegyvertárához folyamodnunk, akkor megvillogtatjuk azt a markolatig kopottat fringut, ami mint alap mindenkor igaz, csak a reá épített gondolatkonstrukciónak van néha napján (— hej, de gyakran! . . .) lágy gerince.

A gazdasági fejlettség! Ez az a pompás Marx-tétel, az összes, szabad és radikálisan

Nem vádolkok . . .

Írta: Heinrich Oszkárne.

Nem vádolkok többé, Te se kívánj engem.
Nem átkozlak téged, Hisz tudod hibába.
Nem kívánom csókod, A mi szerelmünknek
S forró ölelésed, Letűnt szép világa.

Meg kell, hogy nyugodjunk
E változhatlanba.
Igyekezz feladni.
Ne tekints a multba.

A sárga császár.

Írta: Zombory Gyula.

Egyszerűen a »Requiescat in pace« szomorú dallamát kellene átítálnom s aztán letennem a tollat. A holtainak hagyjunk békét. Minek emlegetni azt, ami elmult? Beszélni arról, aki megszünt lenni. Ha jól mondtuk is róla, már figyelmen használt. Az alvóit rosszat mondani pedig tiltja a kegyelet.

Ez az általános felelőgés a kis emberekről, ami alól kivétel képeznek a nagy emberek, kiknek életműködése történelmébe vág, akár jó, akár rossz volt is működéskor, me yet egész világ figyelt és tudott. Láta a meghaltak sikerit, bukását s most jogosnak ézi magát bírálat, tőlelet alá vonni azokat a tetteket, amik akár szűk-bb méretű közügyek — akár népek, nemzetek vagy talán az egész világ érdekét érintették vagy érdeklődését felkeltették.

Mucho-Ito, a nem rég meghalt japán császár, nagyon részolgált az egész világ eber figyelmére. Kiválósága, kultúrérzéke, alkotó erejétől fogva, mellyel Japánt rohamosan, szinte gőzerővel európai névra emelni igyekezett. Joggal beszélünk tehát róla, hogy az elmondottakban példát szolgáltat-sunk rangutódainak, a világra utarkodóinak általa-ban, akik között hozzáfoghatók alig találhatnánk.

Mucho-Ito, a kis sárgák határbias császára, rég mandzsu dinasztiából származó, kinek elődi-rő—700 évvel ezelőtt még tatárkhanok voltak s hatalmi terjeszkedés — de leginkább az 1200 s néhány évben költött házassági szálakkal Harajuko, akkori japán toguni követtek az utarkodói széken. Rendkívüli energikus, körültekintő fejedelem volt. Mucho-Ito, tapintatos és higgadtan meg-gondolkozó. Saját ötleteivel ragaszkodott, erőlyes volt a ki-vitelben s valóságos despotizmust fejtett ki aka-rata érvényesítése körül. Amit kívinni, megvaló-sítani akart, annak — törött vagy szakadt — meg kellett történnie. Zsarnok volt tehát, csak-hogy zsarnok-sága mindig hazája, népe üdvére irá-nyult, aminek a nyugati államokban éppen ellen-kezőjét találjuk.

Mucho-Ito császárnak 1867-ig a világon Kyoto volt utarkodói fészke, onnan indult el európai körútjára. Volt Londonban, Párisban, Berlinben, Turinban; volt Pétervárot, megnézte München-t, a szépművészetek városát. Láta Rómát s minde-nütt tágra nyílt szemekkel figyelt meg a neki szokatlan újdomságokat. Európa haladottságának már akkor számos csodajelét. S magában össze-hasonlított tőve a mi Európánk s az ő színes

keleti periferiái közt, elhatározta, hogy visszatérve pávatollas hazájába, megkezdje a reformálás nagy munkáját. S hogy egyedül ne álljon óriási mun-kája feladatánál, első ténye volt országa jelesebb tanulóit európai egyetemekre küldeni, hogy az iskolai tanulmányok mellett magukba szívják tár-sadalmunk szokásait, mozgásukat, gondolkodásu-nak. Szóval, hogy átalakuljanak, mint ahogy dűsabb talajban, fejlesztőbb égtájlati viszonyok a növény-zetet átfejlesztik.

Ami ez európai körúton látó erejének fel-tűnt, azt mind magával hozta. A vele utazott kísérőt éleszemű emberekből alakult ki. Voltak ott mérnökök, technikusok, tanárok, katonák, ten-géreszek, hogy mindegyik a maga szakmájába vágó dolgokat, jelenségeket szívelje meg s rakja az azokról szerzett tanulmányt tarsolyába.

Attól az időszaktól aztán rohamosan fejlő-dött Japán; de csak így burokkban, amiről Euró-pának alig volt tudomása.

A mandzsuriai stratégiai csodás sikerek lép-csőjén aztán az egész kultúrviág felátott a Japán pantheonba s megdöbbenve konstataálták, hogy ott ni, a virágrakott mesés színes keleten van egy népfaj, amely eszemben a saját kaptárában hal-talmassá érlelődött s képes lett erkölcsre, szellemre, fizikumra s technikájára erejével a világ legfelelme-tesebb hadierejét porba taposni.

Ez Mucho-Ito császár munkája volt, aki most a Kytóti tujafák között fog álmódombi népu-jvő sorsáról s talán ott is terveket sző újabb csodákról, újabb gigási tettekről.

gondolkodók Achilesi sarka. És ez az a fundamentum, amelyre van szerencsénk az alábbi elmefuttatást építeni.

Szól pedig a panasz emigy:

... A falusi emberben nincs kultúr-érzék. Annak nincsenek kultúrvágyai. Annak nem kell felolvasó estély, analfabéta-folyam: még a kötelező és ingyenes népoktatás sem kell neki... Mert, — mert... nem kell!

Igy a pesszimista elmék.

A magunkfajta konzervatív — azaz reakciós — urak pedig, kik szükségéből megalkuszunk a körülményekkel, esetleg Marx fenebb idézett tételével is, mondom: mi értjük a falusi ember közömbösségét.

Édes kultúrbarát urainak! Belátják Önök, hogy az a falusi ember nyomorog. Más öröme nincs igen az életben, mint ha néha-néha amúgy magyarmóskásan felönt a garatra s végig kurjongalja az akác-soros utcát. Mert — kérnének alázattal — kora tavasztól késő ősziig turja a földet, izzad, verejtékezik kora reggeltől késő estig. És amikor bekövetkezik a nyirkos őszi, a velőt fagyaszoló tél, akkor meg fél napi járóföldre megy erdőlt irtani, mivelhogy fa is kell a hához.

Küzd, harcol a kis család magára-hagyatottan. A munkabíró fiatalabb népség vagy künn robotol ideg és testtel győtrő munkával Amerikában, vagy pedig a citra mondurban eszi a császár kenyerét. Szükséges minden épkézlab ember a háznál, még az a látszólag csöppecke gyermek munkabírás is szükséges, amit keservesen nélkülöz a polgár, mert muszáj iskolába járni, kütömbben jön a büntetés.

Ime, a kulturális haladás kerékkötője: a nyomor, a szegénység.

És ezen a ponton illik megállni. Kötelességünk, hogy átérezzük Marx aranymondását.

Miként a nagy Széchenyi is a gazdagságtól, a jólétől tette függővé a magyar nemzet jövődjét, épp úgy mi is állíthatjuk: jólét nélkül nincs kultúr-szükséglet. De kultúra sincs ám!

Ez persze olyan »merész mondás«, ami fejszoválásra készíti nem egy kultúrharcos Úr fejét. Sőt, sérti tán (bocsánat ha így volna!) a tanító kollégák meggyőződését is. Nem általánosságban értem a dolgot, csak azokról beszélek, kiket elkábit holmi ilyen frázis, hogy: Uraink, Önök a nemzeti lét tartó pillérei...

Ez — kétségtelen — igen szépen van mondva, csak az a kár, hogy a tetszelgés mázából is kentek rá valamicskét.

Épp a köznépi kultúr-közömbössége cáfol rá erre a — pilléresére.

Legyen az a tanító egy kisebbkiadású aranyházú János; legyen teli a lelke a leg-nemesebb akarakterűvel, cselekvési készséggel; még sem röpítheti előre a kultúra szekerét. Mert nincs — érdeklődés! Érdeklődés pedig azért nincs, mert kultúr-igényei csak jólétben élő népnek vannak.

A magyar kultúra szekerét erősen köli a nép nyomorúságos helyzete. S — bátran valljuk — míg a kultúra előcsapatja, a nemzetgazdászok, politikai urak meg nem teremtik az anyagi jólétet (ill. pompás támogató szerv lehet a tanító!), addig a szintén nyomorgó, a megélhetés ezer bajával küzdő tanítótól ne várjanak meglepő sikert!

K Ü L Ö N F É L É K.

Télen.

Szép lombzóld ruháját
A föld levette;
Fehér takaróval
Van felékesítve...

Télapo foglalta
Él helyét a földön;
Haraggal jött közénk.
Hogy romboljon, döntson!... Szörnyű kint okozva ?!

Bűvö sívít a szél
S fut tova sebesen;
Pusztulást hagy hátra.
Egy percz sem pihen...

Lelkem a természet,
Indulatok árja
Békéjét, nyugalmat
Szélként felkavarja...

Kinos szenvedélyek,
Győtrő kívánságok,
Kíméljétek engem, —
Miert nem távoztok ?!

Hisz én nektek semmit
Sem vétettem soha;
Minek bántotok hát
Hogy romboljon, döntson!...

S e nagy forgatagban
Nincs egy reménységár,
Szegény beteg lelkem
Nyugtót hasztalan vár!...

Süss ki szép nap, süss ki,
Tedd csulló a telet,
Jőjj el te szép tavasz,
Gyógyítsd meg lelkemet!...

Mekovetz Károly.

— **Esküvő.** H. Sladel János zalatár-
noki földbírók s hó 6-án vezette oltárhoz
Kotschy Gizellát, Kotschy József alsólendvai
takarékpénztári pénztáros leányát.

— **Vasúti hír.** Az alsólendvai — letenyei
vasút ügyében a beszámoló értekezletet
Alsólendvára tüztek ki november 14-ikére.
Az engedélyesek részéről Stein Miklós mér-
nök fogja a beszámolót megtartani.

— **Vaszary Kolozs herceggímás tá-
vozása.** Amre meg nem volt példa, meg-
főrtént október hó 27-én: Magyarország
herceggímása, Vaszary Kolozs, lemondott
herceggímási és esztergomi érseki mellő-
gáról s Pannohalmára vonút vissza, ahon-
nan 20 évvel ezelőtt mint apát a herceggímási
székbe beleült. Elhatározására meg-
rendült egészségi állapota készlette. Utódja
hír szerint Csernoch János dr. kalocsai ér-
sek lesz.

— **Eljegyzés.** Dr. Messer Béla fővárosi
orvos jegyet váltott Patkai Jakó helybeli ál-
lomásfőnök leányával, Irnával.

— **Játékdélután.** A Fesztets-utcai ova-
dában vasárnap délután megtartott játékdél-
után igen jól sikerült. A Hüll Cili óvónő
által betanított kis ovodások pompásan ál-
lották meg helyüket. Nagy közönség volt
jelen az ünnepélyen, mely körülmény va-
lószerűleg arányba hozta az ünnepély anyagi
sikerét az erkölcsivel, mellyel az ünnepély
rendezése járt. Az ünnepélyt fél három órakor
Zaká Henrik gondnoksági elnök nyitotta meg.
A prólóg-fele verset, Pósnak a »Szeresd a
gyermeket« szép költeményét, az ünnepély
elején Kristofics József IV. oszt. tanuló sza-
valta el érzéssel.

— **A Napközi Otthon.** A Napközi Ot-
thon Egyesület választmánya f. hó 10-én d.
u. 5 órakor a polgári iskola tanácsstermében
Wollák Rezső elnökléle alatt gyűlést tartott,
melyen többek között megállapította a költ-
ségvetést s ennek alapján elhatározta, hogy
az Otthon gondozására szorult 60 tanuló
felét ingyen élelmezéssel látja el. Továbbá
tárgyalta a Fejér Jenő által elkészített alapszabály-tervezetet és az Otthon rendszabá-
lyait, melyeket csekély módosítással magáévá
telt a választmány. Ezzel kapcsolatban Fejér
Jenőnek buzgó fáradozásaiért a választmány
jegyzőkönyvileg mond meleg köszönetet.
Végül a választmány tudomásul vette, hogy
Gruó Festicsh Jenő az egyesületnek, tekin-
tettel humánus és hazafias céljára, öt évi
résztelben fizetendő 1000 koronát ajándéko-
zott s hogy egyúttal elfogadta a neki fel-
ajánlott dísztagságot is.

— **Halálozások.** Vármegyénk köztisztel-
tében álló népszerű alispánját, Árvay La-

post, súlyos csapás érte. Nevelőanyja, özv.
Árvay Istváné úraszony 84 éves korában,
hosszú szenvedés után Zabegerszegen nov.
hó 2-án elhunyt. Negyedikén temették el a
közönség őszinte és óriási részvéte mellett.
— Özv. Pastinszky Józsefné, szül. Rézky
Jozefa asszony f. hó 4-én 81 éves korában
Pilis-maróthón elhunyt. A boldogult úrasz-
zonyt 5-én temették el. Az elhunytat
Pastinszky József, a családnyait áll polg.
iskola egykori tanára, édesanyját siratja.

— **Új lap.** A szomszédban, Alsólendván,
új lap készül napvilágot látni. Örvendelés a
dolgban, hogy két nyelven fog megjelenni.
Ep úgy, mint a Muraköz, a magyaron kívül,
nemzeti-ségi nyelven: vendül fogja a hazafias
eszméket hirdetni a vend nép körében,
miként mi ezt tesszük horvátul! — A Dráva
és Mura között. Új lapársunknak »Mi újsá-
gunk« lesz a címe. A Mi újságunk elén
Fikor Marton dr. ügyvéd fog állani, akinek
neve elég garancia a lap életképességére s
tartalmosságára nézve. Az új lap első száma
karácsonkor jelenik meg.

— **A Légradai Gazdakör** alakuló közgyű-
lése Légradón, a város-háza közgyűlési ter-
mében 1912 évi nov. hó 17-én délután fél
öt órakor fog megtartani, mely alkalommal
a gazdakör célját, kiváló elnyelét és annak
áldosos hivatását ismertetni fogják: Sárközy
Viktor, a Zalavármegyei Gazdasági Egye-
sület titkára és Juk József, galamböki
esperes-plebános, törvényhatósági bizottsági
tag. Az alakuló közgyűlést — a közsegi
nagyvendégelőben — társas vacsora követi,
mely után este fél 9 órakor ugyanott a meg-
alakult gazdakör javára személyenként 50
fillér díj mellett tuncmúltság fog tartani.

— **Szerkesztőváltozás.** Vármegyénk e-
gyetlen politikai napilapja szerkesztőtől vál-
tozott. A Zala felelős szerkesztője, Nagy
Samu, aki külföldön éven át volt a lap költ-
tekbében s utóbb időben mint a lap felelős
szerkesztője állott a lap élén, válik meg a
laptól, hogy Budapestben, mint egy tekintélyes
fővárosi lap belső munkatársa, hírlapírói te-
hetséget fokozottabb mértékben értékesíthesse.
Nagy Samu, aki igaz-
véri hírlapíró volt, a
Zalának tekintélyt szerzett. Szarkasztikus
tollával sokszor kellemetlen tudott ugyan
lenni, de a lapnak olvasóközönséget terem-
tett. A Zala az ő tolla alatt olvasott lapja
lett a vármegye közönségének. Reméljük,
hogy Nagy Samu távozásával is az marad
a Zala. A Zalára a vármegyének szüksége
van s azért szívesen üdvözljük dr. Bartha
Istvánt a lap élén, mert úgy tudjuk, hogy
ő is a lap felvirágoztatására törekszik!

— **Fővárosi arcképigazolványok.** A Mav-
közlése szerint ama igényes tisztviselők ré-
szére kiállított arcképes igazolványok, mely-
eknek érvénytartalma csak az 1914 év
végével jár le, a jövő, 1913 évre leendő
érvényesítés végett a m. kir. államvasutak
igazgatóságához (Budapest, Andrássy-út 73—
75.) már beküldhetők, legkésőbb azonban az
dec. 31-ig okvetlenül beküldendők. Azok az
igazolványok, melyeknek érvényessége ez
évi végén megszűnik, birtokosaik által a le-
járátog megtartandók, helyettük azonban az
1913. évre, személyenként egy-egy fénykép
beküldésével ugyancsak legkésőbb f. é. dec.
31-ig új igazolványok kiállításra kérelmezendők.
Azoknak, akiknek ez évben igazolványuk
nem volt, az igazolvány kiállítását szintén
a fent jelzett határidőn belül kell kérelmez-
niük. Az igazolványok érvényesítéséért és
az új kiállításáért járó 2 K kezelési illeték
postabélyegekből rovandó le. A bélyegek a
kérvényre, vagy névjegyzékre felragasztandók.

Kézpénz vagy okmánybélyeg, kezelési illeték fejében, el nem fogadtatik. A kérvények és a hivatalok részéről betérjesztendő névjegyzékek az előírt záradékkal és hivatali pecséttel láthatók el. A hivatalok részéről úgy az érvényesítendő igazolványokról, mint a kiállítandó új igazolványokhoz szükséges fényképekről külön-külön jegyzék készítenőd. A nyugdíjasok kérvényeiken a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazolni kötelesek, hogy semmiféle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivattal nem viselnek.

— **Meghívó.** A Napközi Otthon Egyesület f. hó 26-án délután 5 órakor a város-háza tanácstermében közgyűlést tart, amelyen a választmány által kidolgozott alapszabálytervezet és végleges költségvetés kerül tárgyalás alá. A tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri a választmány.

— **A damásai gyilkosság.** Még előlken emlékezzünk június 29-ére, amikor Damásán, egy ottani kocsmai multság után Novák Györgyöt, egy 19 éves dékánfalvi legényt, orozva meggyilkolták. A táncmultságban a dékánfalvi legények testületileg jelentek meg, köztük Novák György is, akik a multság tolyamán a damásai legényekkel szóváltásba elegyedtek, amiből végül erős verekedés támadt. A verekedés aztán véget is vetett a multságának, mire a dékánfalviak hazafelé mentek Novák György azonban valami okból hátramaradt a csoporttól. Ez okozta a halálát. Az egyik kertből ketten előugrottak s duronggal Novák Györgyöt leütötték. A csendőrség gyanuja Furdai Mátýás és Kóczian Mátýás damásai legényekre irányult, minek következtében ketten, mint vádlottak, a nagykanizsai kir. törvényszék elé állították. Az esküdtzéki tárgyalás folyamán a tanúk egybehangzó vallomása alapján, mindkét vádlottal bűnösnek találták s így a bíróság Kóczian Mátýást öt s Furdai Mátýást négy évi fegyházbüntetésre ítélte. A védők az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentettek be.

— **Tolvajlás.** Puklaveczi Ilona kedveshegyi lakos Domjanics Antalné záraltan szobájába, míg gazdája távol volt, behatolt s annak nyitott ládájából egy 8 K értékű selyem-lejkendőt elloptott. Puklaveczi a nyomozó csendőrségnek tettét beismerte, mire feljelentett. — Vurucics Rozália teketető-majori leány is bíróság elé került, mert Jambrosics Katalin szelencési asszonytól egy 50 K értékű aranygyűrűt tulajdonított el.

— **Betiltott sertéskivitel.** A Csáktornyan szórványosan fellépett sertésvész miatt az óvintézkedések megtették; a luttlenbergi kerületbe pedig ennek következtében a sertések kivitele bizonytalan időre betiltatott.

— **Tűz.** Bottornyan f. hó 6-án a déli órákban tűz támadt Flacz Anna házában, mely csakhamar a szomszédos Belicsanecz Franciska-féle épületre is átcsapott. A tűz egy fél óra alatt véget ért, de azért a két ház részben s Flacz Anna iszlájja és sertésölje, az ott felhalmozott takarmány, szemes gabona, fa és egyéb készlettel együtt, mindössze 1160 K értékben egészen elpusztult. A tűz valószínűleg a gondatlan tűzhelyfűtésből támadt. Az épületek biztosítva voltak.

— **A zalamegyei póttartalékosok utolsó fegyvergyakorlata.** A honvédelmi miniszter rendelete szerint a tartalékos (póttartalékos) viszonyban teljesítendő utolsó fegyvergyakorlat alól — az egyévi önkéntesekből lett tartalékosok kivételével — fölmentendők azok, akik állománybavételük alkalmával valamely katonai bizottság elől kimutatják, hogy a katonai lövészet és tornaszat terén

bizonyos — rendeleti úton közelebből meghatározandó — előképzettségük van; akik az ifjúságnak a katonai tornaszatban és lövészetben való kiképzése terén legalább két éven át eredményesen működtek. A vizsgálásnál a főújlly nem az elméletre, hanem a gyakorlati tudásra helyezendő s emellett a vizsgázónak nyelvismereteire, illetőleg esetleges nyelvbéli nehézségeire is tekintettel kell lenni. A vizsgázó katonai bizottságot az illető ezredparancsnok jelöli ki s az a bizottság egy tőrztisztből vagy annak helyetteséből és egy századosból áll. Azok a szolgálatra kötelezettek, akik a labóri tüzérséghez, az egészségügyi csapatokhoz, az előmezési szakhoz, ruhakezelő intézetekhez, a gépkocsi-kerethez, a léghajó osztályhoz vagy a lötenyészlő intézetekhez osztáltak be, a megkívánt előképzettséget a legközelebbi csapattestnél tartoznak igazolni. Azonban a helyőrségekben, amelyekben az ifjúság katonai nevelését szolgáló intézmények vannak, azok vezetői, oktatói, illetőleg a tanítást vezelő vagy ellenőrző tisztek a vizsgálathoz megkívánandók abból a célból, hogy nekik a katonai követelményeknek, valamint a vizsgákon követelt eljárásnak megismerésére alkalom nyújtsák. A kedvezményt el nem ismerő határozat ellen fölfolyamodásnak nincs helye.

— **A magyar közönség** elől eléggé ismert volt eddig is a Kolozsvári (Heinrich-féle) gyógyszerzappangár kiváló hírneve, de mégis nagy rekordot jelent, hogy egy élelmes nagy amerikai cég évi 100.000 kor. értékű szappan átvételére kötelezte le magát.

— **Kézrekerült betörő.** A lefolyt év tolyamán úgy Zala, mint Somogyvármegye területén állandóan voltak napirenden a betörések. A csendőrség hiába nyomozott a betörő után, noha mindjobban nyilvánvaló lett, hogy ezeket a rablásokat egy rendszeresen szervezett banda hajlja végre, vagy legalább is egy ember az, akivel ezek a lopások kapcsolatba hozhatók. Ami azonban a legszorgosabb nyomozásnak nem sikerült, az véletlenül került napfényre. Hurokra került ugyanígy Kaposvárt Árvai János nevezetű jánosháza notórius betörő, akinek a személyében arra a haramiára akadtak, aki a nyár elején Nagykanizsán s a balatonmenti fűrdőhelyeken a rendőrségnek annyi fejtörést okozott. Mután ezek a betörések Árvaira rábizonyultak, megindultak a vallatások a Muraköz területén történt betörésekre vonatkozólag is. Lehozták tehát a hatalmas természetű, 30 év körüli rendkívül erős fiatal embert láncraverve midszentek napján Csáktornyára (a nyomozás érdekében hallgatnak róla), ahol a Hodosi Vilmos-féle vasúti tűz alkalmával elkövetett rablás tárgyában hallgatták ki Árvait. Árvai János tagadja ugyan, hogy a rablást ő követte volna el, de annyit már beismert, hogy a többek által elrabolt pénzből 700 K-t kapott a vasúti kocsmában, hogy a telteseket el ne árulja. A csendőrség tehát jó nyomon járt, amikor Árvaiiban kereste a teltest. S ha Árvai János még egyelőre kertel is, több mint bizonyos, hogy ő követte el a rablást. Valamint ő lopta el Bálint Béla perlaki mézáróstól azt a 20 K-t, melyért mult hó 7-én az ottani csendőrséget mozgósították. Most Perlakon faggatják Árvai Jánost egyéb viselt dolgaira nézve is, noha a tavalyi postabetörés tekintetében már beigazolást nyert, hogy azt nem ő követte el, mert abban az időben — ált. Ámbár ekörül is tudás, mert bevallotta, hogy az elloptott bélyegekből 500 K értékű bélyeget neki is

kináltak a teltesek. Tehát a postarabias hóseit is ismeri Árvai János.

— **A gőzgepezölök és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái** Sopronban dec. hó 1-én délelőtt 9 órakor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartatni. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendők. Deák-tér. 8.

I R O D A L O M.

— **A Képes Hét** e heti száma a szokott élelki tartalommal megjelent. Az aktuális balkánközlemények és képeken kívül egyéb érdekes olvasnivalókat is nyújt. Így a királyról, budapesti tartózkodása alkalmából. A gyufakészítésről is érdekes képoszeratot látunk a fűzetben, valamint érdekes csevegést a készápolás szabályairól. Továbbá az irodalom és művészet is előkelő helyet foglal a Képes Hét mostani számában. Van benne regényfolytatás s egy csinos kis elbeszélés is. A lap előfizetési ára 10-80 K. (Budapest, V., Vise-grádi-u. 13.)

— **A Vasárnapi Ujság** pompás képei fölélik a hét összes nevezetesebb aktuálisait: a balkáni hábrút, a Múcsarnok kiállítását, Hubay Jenő jubileumát, a háboruba induló magyar vörös-keresztes hőlygeket, a budapesti h-őjzható csatornát, Liantey francia tábornok akadémikussága stb. Szépirodalmi olvasmányok: Szende-Dárday Olga regénye, Telekes Béla és Ambrus Balázs versei, Szebeuyei József novellája, Barrie regénye, stb. Egyéb közlemények: a budapesti református theologiai akadémia új épülete, az orosz trónörökös arcképe s a rendes heti rovatok: Irodalomés művészet, sakkjáték stb. A Vasárnapi Ujság előfizetési áránegyedére öt korona, a Világkrónika-val együtt hat korona. (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4.)

C S A R N O K.

Lelle, Szemes, Boglár, Földvár, Bennük rád éhenhalás vár.

Ha Szerencsen csak úr volna, Hasad örökké korogna.

Ne menj Besenyő telkére, A nyomoruság fészke.

Ipolyságot elkerüld, Ott még minden elmerüld.

De nem különb Tiszafüre, Ott ugyan lekonyul füled.

Utána jön Tiszdada, Az Isten ott csak bűt ada.

Van egy község — Poroszló, Akárcsak egy porosz ló, Megrugja ki hozzá lép, No, mondhatom, gyatra nép.

Kedvem fanyar mint a hagyma, Azért kérlek békét hagyj ma.

Hát ez a nagy jutalom, Ha a csomó jutla lom?

Aki amott hever béna, Körülötte mind verbéna.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak kik lelelhetetlen jó anyánk Özv. Kopjár Gáspárné elhunya alkalmával résztvételük kifejezték vagy a végtisztesség megadásánál megjelentek, fogadják ezuton is hálas köszönetünket. Csáktornya, 1912 nov. 15.

A gyászoló család.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučijivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Prodajna cčna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i faj računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Suračnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdavatelj i vlastnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Svinje po zimi.

Kad jedenput jesenska zmrzavica dojde, svinje više nemoreju na pašu hoditi, nek je vu kotec zapremu i tam imam brigu i skrb na nje.

Kotec more biti ili s kamena, ili s dréva ili pak s blata nabit. Kotec uvek s takvoga dugovanja mora biti napravljen, da i po zimi toplotu derži. Najvišeput s dšsek, tojest s dréva je kotec. Jako je dobro i važno, ako je i pod s dšsek napravljen i ni taki na zemlji, nek barem pol metra od zemlje na stupi čepi. To je zato potrebno, da voda s mirum dole more cureti i tak kotec je s mirum suhi. Pri nekoji gospoćiji je pod s cementa napravljen, ali to je samu za krmljenjae dobro, za prasce i za breje prasice to ni valja, jerbo cement je uvek mrzel i tak se nam blago lahko sprehladi i dole dojde. Krov također s takvoga dugovanja mora napravljen biti, da toplinu derži. To pak je terstika, slama i črčp. Črčp je vutem dober, jerbo nije tak nevaren, kak slama. Kotec je samu tak nekaj vrčden, ako je pred njim salaš, jerbo svinje negda med vremenom vun moramu pustiti, da se malo s gibleju. Prčm one se moraju vun puščati, koje krmimu.

Kopanja s vekšinoma na serdin kotca dene, ali more i kre stčene biti, na ov naćin ober kopanje je veka i nad veko hranimu svinje.

Jako je potrebno, da je kotec svetel, jerbo svinje ravno tak potrebujeju svetlost

i sunce, kak i druga živina. Friški zrak pak je tak potreben, kak i hrana.

Po zimi dobro se mora nastirati, jerbo i nastel dobro derži toplinu. Breje prasice, predi kak se sprasiju, moramo zoseb vu kotec spraviti. Kad se sprasi štera, naj bolče je s plevami ili pak sećkom nastirati, jerbo vu slami se mali pajceki lahko skrijeju i tak se mati na nje leže i poduši je.

Kanžora također zoseb vu kotcu derzimu i samu da je potrebno ga pustimu vun. Kanžor velikoga i prostranoga kotca nuca, da se nutri vnogo more gibati i pred vremenom se ni podebeli.

Kotci navčk moraju čisti biti i svrhu toga svaki dan, ili pak barem na tjeden jedenput treba gnoja vun posažiti, ako pak je kanal vu kotcu njega pak splaviti treba, drugać se zasmerdi. Svinja također štima čistoću i naj niščti ni veruje, da njo vu ovim poslu nimoramu podpirati. Izkustvo je već s davnja dokazalo, da čista svinja vu čistim kotcu uvek bolče nabira na se, kak koja je uvek vu gnoju.

Poleg nećistoće vnogo betegov se na hadja okolo svinj. S grabčljivji betegi se uvek vu takovih mestah na hadjaju, gde ga nikakve čistoće nčga. Vu mrzlim i nećistim kotcu s vekšinoma kašlaju svinje, negda pak i pluća včizganje dobiju i makar ni pocrkaju itak više tak ni rasteju, kak sdrave. Velika bedastoća je vu takovim kotcu ceatne pajceke držati, koj s cementa ima poda k tomu pak se još dobro ni nastira. Takvi prasci su uvek betčljivji i nigdar nemoreju tak s rasti, kak koji su vu toplim.

Nazadnje pak po vremenu moraju se kotci dobro s čistiti i s vapnom polićiti, da ni dobiju nam svinje kakov grabčljivji beteg. Dober je za tč kraj i mudri galic ili pak vrući lčg, makar i vruća voda.

Kak pri svaki stvari, tak i tu naj više valja čistoća i dobra hrana. Koj se k tomu bude držal, on malo gda bude imal neprilike sa svinjami

Balkanski boj.

Teške bitke terpiju siromašni turćini na čeli liniji. Vu ovim boju, samu na jednim mestu se derziju vitežki i to vu Skutari, tam su montenegrovcom čistam pretrgli puta, tak da dalje nemoreju iti. Srbi i bolgarci neprestance prediraju turćinske šerege i ako se zadnja minuta nekakva čuda ni prepeli, za nekoji dan pred Konstantinopolju budu stali balkanskoga saveza šeregi. Isti grki dan na dan, korak za korakom s bjeju turćine. Koj dobro zna historiju on i to mora znati, da pred petnaćstemi lčmi strahovitno su na tukli turćini grčku vojsku. Tak se vidi, da i vu grki se prebudila stara negdašnja narav i s mislijuce na jezero lčt staru izveršeno historiju i oni oču pokazati, kakve krv teć vu njih.

Grki su pred Kristuševim narodjenju dvč jezero lčt se nastanili na Balkanu do na južnim kraju Ovi ljudi, koji denes su s vekšinoma pastiri, negda su naj spametneši bili na čelim svčto i svaki puk koj se vu Europi nastanil, od njih se vućil znanost skorom tak moremu reći, oni su bili čeli

Čudnoviti slučaj.

Negda, dok je Bogdan Mikloš imal još Čanjevo u zagorju i Hrašćan u medjimurju te je na tom svakom imanju vodil posebno gospodarstvo, došel je jednoć iz Čanjeva u Hrašćan, da si pregleda gospodarstvo i da opet ovde proboravi dva-tri tjedna kak do sad u Čanjevu; jer na taj naćin si je pregledavao, sad ovo, sad ono gospodarstvo.

Došavši anda u Hrašćan, pozove svoga gazdu, staroga Šimuna k sebi u sobu te ga zapita, kaj se je novoga zgodilo, odkad ga nije bilo ovde. Stari Šimun pak je bil još za Miklošovog oca na njegovom imanju nekakov sluga ili dvorski, ili kaj ja znam kak se te službe sve nezovu, koj je Mikloša,

dok je ov još mali dećec bil, na rukah nosil i svašta mu kazal: kravice u štali, pajceke u kotcu, zdrebiće u toru, racice i gusćice u ribnjaku i t. d. Šimun je anda bil na dvoru, mladomu gospodinu Miklošu najpoznatija, najpovierljivija i najstarija osoba, onak, kak se to navčdno veli: domaći kotrčg, koj na dvoru ųiva pravo, kak da se je onde rodil i odhranil. Njega anda mladi gospodin pozove k sebi te ga liepo, dobro-

ćudno zapita: »No, Šimek, kaj je novoga, odkad me tu nije bilo?«

Stari se izkašlje i priredi, da če na pod pljunuti, ali ga oštri pogled gospodinov od toga odvrne, a onda odgovori: »Ne haš mnogo, gospodin, pluga moramo k kovaću poslati, pak onda »siveć« je zabrtveni, tak teško i tvrdo ide lajno od njega, a neće ni kaj prav jesti, ali drugać se dobro drži.« — I sad je hotel tu zabrtvenost i tvrdo lajno baš zorno opisivati, ali mu gospodin neahne rukom, da prestane, jer nije potrebno, pretrgnuvši ga: »Dobro, dobro Šimek, ti imas avieć veliki križ na tom svčtu. A kaj čemo anda tim našim sivećom naćmiti, da nam nepogibe, ako je ozbiljno zhtezal, kak to povedaš?«

»Eh, em vajda nije nikaj tak pogibeljnoga, da bi se čovieć moral kakove nesreće bopati. Dvie tri žice Glauberove ili budimske žuhke soli, nekoliko kral ribanja po črevu, pak jedno malo okolo vodjenja, pak če si već vetri izlaz najli iz čreva, samu po sebi i sve bude dobro.«

»No anda, Šimek, samo se ti liepo za to sve pobrini, ti to razmeš, pak ja znam, da bude sve dobro.«

»Bude, bude!« — potvrdi stari Šimek, ali ostane mirno stojeć pred gospodinom, kak da nekoni oditi, jer ima još nekakvu težkoću povedati. Gospodin ga posmeħe molri, a onda zapita:

»Kaj još nisi gotov Šimek? A kaj je još novoga na tom svčtu? Reci mi hitro, jer ja moram još nekoľko listov za na poštu napisati, pak se moram žuriti, da nezakasnim. Anda koma te težkoća još tiče?«

»No,« — bil je odgovor — »em nić puno, nić Bog zna kaj, samo još to, da je moja stara još ed prošle zime prava sirota. Ona se je zadnji kral, kad je ono zđent jako vjetar puhal, morala sigurno prehladiti. — a eto, sad joj je rieć zabegla tak, da nemre nić rieć progovoriti, samo sve na prste kaže.«

»Tak, tak Šimek, žena ti je zablemena? Anda vidiš, da pravo imam, kak sam ti rekao, da imas veliki križ na tom svčtu. Znameti, to je velika nesreća!«

Stari Šimun ga sad onak potmajno izpod čela pogleda:

»Ah, em to nebi bilo najgorje, da to je rieć zabiegla, i onak je znala češće i previše govoriti, ali odviše je zle volje kad

Europski naučitelji. Od celoga sveta historija na svakim listu samu negdašnje grke slavi, od njihove velike moći i znanosti se smisljiva. Pak su ni bili jedini orsag. Na četiri familije su se razdružili, bili su po imeu: joni, dori, achaji i aeoliki, koji su se uvek borili med sobom.

Sloboščinu su si za čuvali pred svakim pukom, doklam su je ni macedonci pred 2200 lätmi ni zadobili i njim nagradu ni su morali plaćati. Pod macedonce su sto-pedeset lät spadali, za njimi pak pod rimljane petsto lät. Kad se je Rimski orsag s rusil, Grčki orsag je još vojuval do 1453 leta. Od ovoga leta, kad su iz Azije mohamedanci došli i Konstantinopolja zavzeli, velim od ovoga vremena, do 1825-ga leta su pod Turski orsag spadali. 1825-ga leta su se opet odslobodili i pomale, pomale su si tuliku nazat spravili od negdašnjoga imanja, da denes opet tuliku imaju i nad tak velikom zemljom vladajuju, kak su pred dvë jezero lätmi. Grki takodjer rusu moreju svoju sloboščinu hvaliti, jerbo rusu je navëk to bil cil, da se skim više zeme od turske zemlje, da stëm turčin svaki dan slabëši i slabëši bude, da za tim on skim leži s turčinom svrši.

Pokehdob na Balkanu su skorom sami slavi, zato su niti grki ni vec one čiste grke krvi, kak su pred nekojim jezerkom bili. Jezik takodjer je već ni on, kojega jezika su negdašnji grki govorili. I oni su se oslavili i ravno zato su mogli srbi i bolgari grke nagovoriti, da i oni naj u njihovu družtvo stupiju. Jako su se v kanili. Ako slavi sad zadobiju Balkana, po vremenu ne budu s dobrim okom gledali slobodnoga grčkoga orsaga, nek na fletnoma i s njim se budu počeli deliti.

Lahko budu s njimi sgotovili, jerbo celi orsag neima više kak pođrugü miljun stanovnika.

Jako se veseliju vu Athenu, da njihova vojska, blizu 40 jezer skorom bez nikakvoga protustavljanja moreju dan na dan naprë dođti. Bog zna ali budu za sto lät mogli svetkovati današnje dane. Nije segurnu Brëäs ravno s bulgarci se budu morali tući,

si nemre klafranjem oduška dati. A povedu ljudi, da je e Varaždnu, tam za varškemi bizami negde apotheka gospodina doktora Haltera, taj apothekar gospodin doktor Halter je brš znael takovo vračivo, od kojega svaki nemi prieme govoriti. Ja bi prosil, da bi mi gospodin dopustil u varš se odpeljati, ipak bi hotel to vračivo kupiti za ženu, makar znam, da ako izbija hasni, bude iz vezdášnjega mira u kući celi prevrat i revolucija, jer taj si ga nam svem ako se još jezik odveze. Ali mi je dužnost, da ja opejiti muž, još ako je moguće, po-
ni gnem.

»No, dakako Simek! Odmah si »šargu« z preži pod kolësi, pak se odpelaj u varš u apotheku, pak kad budeš već tam, obdi pojdoe k živinaru, pak mu povedi kak je »sivec«. Ako bi mislil, da ga mora videti, dopelaj ga odmah sobom van, ako pak nebi bilo potrebno, onda ti neki za njega nekaj prepise i neka te uputi, kaj misl šnjim čimil. Znaš Simek to za živinara ti samo za to velim, jer kad već ideš, onda se pojdoe i knjemu navrat, pak onda kaj ne, i lebi bi bilo žal za našega siveca?»

»Ah dakako da bi...« — i sad pazi bečki pljune na pod sobe, od česa se tak

koji kad se malo počineju, opet dobiju na tuđu zemlju apetita.

Turska zemlja se morebiti bude reztepla, jerbo ove zemlje deca, nisu znala svoju dužnost prama domovini.

KAJ JE NOVOGA?

— **Ratni savjet na Budapeštu.** Ferenc Ferdinand nadherceg, priestolonasljednijk je u minučem ponedelk v jutro ob pol deveti uri s marcheggskim vlakom na Budapešt dolazil. Priestolonasljednijk i njegva pratnja su iz zahod-kim kolodvora u kraljsku palaču tialeri, gde su se nastanili. Kraj je Ferenc Ferdinanda već v jutro ob deveti uri na izpitivanju prijel, koja je skorom jedno uro dugo trajala. Priestolonasljednijk je dvë-tri dane ostal na Budapeštu, i sredo se je u Berlinu putoval k nemškomu cesaru, Vilmošu. — U minučem nedelju pred pol-dan ob jedenajsti uri je Schemua Balaz podmaršal bil pri kralju na izpitivanju, on dan postie podne je kraj i grof Berchtold izvanjskih posala ministra na izpitivanju prijel. Ob jedni uri pak je Danev, od bugarske sobranje predsednik bil na izpitivanju. Med narod je takvi glas, da bude i pri nas mobilizacija, tojest budu išli i naši dečki u Serbiu harcovat, vojuvat. Dakle moremo pripravni biti na najhujše vrëme. Dostig velika štercija, dragocja je prinasa, a još ktomu ve nek dojde rat, onda smo na čistoma gotovi. Bog nas čuvaj od takve bedastoče, komedije!

— **Kraljev telegram.** Viktor Emanuel taljanski kralj je velomane svetkuval svojega rođendana. Ferenc Jožef magjarski kralj je njemu iz Budapešta telegrafično gratuliral.

— **Turski spasitelji na Magjarskim orsagu.** Iz Szegeda javiju: Tekuće meseca 9-ga dana odvečer ob 10 uri s szabadkaskim cugom su sto turski spasitelji dolazili na szegedski kolodvor. Više žene i deca su bili med spasitelji, koji su svi dobrostojeći rukotvorci i trgovci bili. Spasitelji su iz Saloniki došli u naš orsag. Iz Szegeda su se još nedelju v zorju prama Budapešt putovali dalje, to su rekli, da u Ameriku hoćeju se prekseliti.

prestraši, da naglo bez »zbogom« odbieze kroz vrata, a za kratko vrijeme je već sedel na kolestu na putu u Varaždin u apotheku.

Iz Hrašćan do Varaždina nije baš daleki put, ali Šimun je ipak zato potieral »sargu«, samo da prije posel obavij, pak jer u Pušćini baš na česti krčma stoji, stal je jedno malo, pred njom, da se »šarga« od naglog bježanja malo odpočine. — Došavši u varaš, moral je najprije »šargu« a onda sebe nahraniti, a za tim je išel u apotheku po vračivo za zabegicu rieč, a poslie toga se je odmašil do živinara, kojemu je celi »sivec« bolest lak točno izpriповiedal, da ga je ov podpuno sve razmel, zatim mu izručil liepi pozdrav od svoga gospodina Mikloša, a onda se je po tiho kanil odšuljati. Ali živinar ga je zaustavil i za volju svog p-znanca gospodina hrašćanskog Mikloša, Šimunu napisal recepta za apotheku i mu točno sve naručil kak mora postupati i kaj mora sa »sivecom« činiti. Recept pak je bil za takovo vračivo napisani, koje bi »siveca« dole odprlo i želudca i droba izčistilo. Tim receptom je Šimun otišel u apotheku a kratko vrijeme poslie toga je »šarga« obodvimi vračivi kasal liepo pomalo prama domu. Putem je dostignul jednoga drugoga

— **Nesreća.** Alfonz španjolski kralj je nê zdavnja pri jednim manövuristik nesretno doli opal iz konja, da si je nogu izključil.

— **Željezničke nesreće.** Nega dana, kaj nebi clovek čul, ili pak čital katastrofe, koje se na željeznici pripetiju, a zato ljudi ipak se putuvaju na cugu, jer svaki u onim mišljenju živi, da mortig ga bude Bog čuval od nesreće. U minučem tjednu na Budapešt-fumeiski liniji med Erci i Szászhalombatta stacione pri 16. brojni vahli se je 1055. brojni teretni vlak, još do vezda iz nepoznatoga zroka, vanskliznul. Šest vagoni su se prehitili i spotrli. Megla je jako gusta bila i za rad toga je 1016. brojni teretni cug nê spazil ruševine, i je proti štropujućil. Od 1016. brojnoga cuga lokomotiv se je eksplodiral i prvi tri vagoni su se na falate zdrobile i štreka se je pokvarila. Ferenc János krotiljnik je odmah umrl, a više željeznički činovnici su se na težkoma oranili. 2—3 dane su minule, dok su mogli štreku opet u red poslati. — U Ruskim orsagu, vu Sibëriji se je opet željeznička nesreća pripetila. Pri 2754. verstu se je jeden vlak, na kojim su željeznički težaki sedeli, vanskliznul. Tri težaki su umrli, a 26 pako oranili. — Iz Černovica pišeju, da se je nê zdavnja u noći, na ruskim zemlju, blizu austrijanskoga hatara, strahovita nesreća pripetila. Iz Novosjelice v noći ob 10. uri u Odessa štropujućil vlak, kada je pred Ribnica nalazeći tunelu preko išel, sredina tunela je jeden, više metercentov težki kamen na cuga bućnul. Lokomotiv, postarska kućija, i tri personalski vagoni su se na falate zdrobili. Petnajst clovekü su umrli, a 19 pako na težkoma oranili.

— **Samoubojstvo.** Na Budapeštu se je Stadler Lipof, 27. godišnji tapetar u prese strelil. Bedasta kuglja se mu je u srce zavrtela i nesretnoga cloveka zaklalo. Zrok je nepoznat — Safran Jožef 65 godišnji gostioničar se je na njegovim stanu (Hernáduica, broj 8.) s jednim kuhinjskim nožom u srce vpičil i umrl. — Löwinger Ignac 29. godišnji kelner u upëštiskim Seifert-kavani si je svoje žile gorirezal. Njegve rane su branitelji skupavezali.

foringaša, svojega poznanca još od negda, pak se je snjim pustil u spomenek; a kad su ovak spominjajuć se došli do one krčme u Pušćini, onda su spoznali u sebi da njihovi konji ovde moraju bezuvietno pođinuti, jer su se od Varaždina pak do simo silno zatrudili.

Šimun je nal puno toga pripoviedati, a on drugi foringaš takaj. Vino je bilo dobro, a u sobi se je liepo toplo sedelo. Dok su se tako razgovarali, hotel si je Šimun svoju pipu napuniti, pak jer začku nije mogel čdmah najti, izpraznil je iz žepa sve na stol. Tu su med temi svemi stvari bile i obodve flašice s vračivi za ženu i za siveca, koje je on još u apoteki metnul jedno u desni a drugo u lievi žep, da bu doma znal, koje je za kojega betežnika. Kad se je pipa već kadela, pospravil je sve iz žepa na stol nametane stvari natrag u žep, duhana, noža i ostalo prije van izvadjeno, a njavski i flašice s vračivi, svaku u jedan žep, zatim se sedne na kolësi i odpelja se pit doma. Niegovomu pajdašu se nije toliko mudilo, ton je još malo ostal sedec.

Već je bila noć kad je Šimun domov došel. On je doduše od vožnje, a nekaj i od vina bil trudeo, ali služba je služba, te

— **Načelnici pri kralju.** Dr. Barczy Istvan budapeštanski načelnik, dr. Vaszilievits Janos i dr. Boly Tivadar podnačelnici su u minucem pondelek pri kralju bili na izpitivanju, da pozdraviju kralja zato, kaj je na Budapešt dolazil. Kralj je uñilostivno prijel načelnike, koji su onda i pri prijestolonasljedniku svoje ime zapisali na posjetiteljski arkuš.

— **Najmanji pes.** Od celoga sveta najmanji pes, naravno u Ameriki živi. Ime mu je Hidgel, sveskupa 160 gramme važe i 20 centimeter je dugi.

— **Škole zidanje.** Na Rackanizi budu na protuletele novu orsačku školu zidali. Djelo je Ascherl Jožef alsolendvaiski stanovnik prekvzel za 26 jezer i 632 korune. Dakle opet bude u Medjimurju jedna nova i lepa školska zidanica. Nek daje gospodin Bog i visoki korman, da za tem na red dojde Dravavašahelj, Dravanagjfalu, Bormes i tu bi već bilo jako i jako potrebno nova školska zidanica.

— **Tragično jahanje.** Klein Gula trgovac na Budapeštu, je u minucem nedelju pred poldan med jahanjem iz konja dole opal. K jednomu željeznomu stupu se je tak vudril, da si je glavu potrl. Na umoru su ga u grof Karolyi-špital odnesli.

— **Konec svadji.** Jako pijanduran i svadjivi clovek je bil Martinek Janoš težak na Budapeštu. U minucem nedelju odvečer, kada je dimo išel na stan (Madach-ulica, broj 17), posvadi se je s supragom. Kada je svadji konec bil, dole se je ležal i spal. Žena, kada je vidla, da njezin tovaruš je zaspal, i brčsas od vina sanja, s jednim ostrim balton je njega u glavu vudrila. Na težkoma oranjenoga težaka su u Istvan-špital odnesli, ženu pako uhitili.

— **Ministar vojnih posala na Budapeštu.** Auffenberg Moric vitez, ministar vojnih posala je u minucem nedelju odvečer opet na Budapešt dolazil. Vezda delegacionalske spravište na Budapeštu držiju, dakle i on mora tam biti.

— **Žandari na hataru.** Na magjarskim-serbskim hataru ne menje, kak dvejezero žandari paziju. Do vezda se je još —

on odmah u stali previzitira sivca i pronadje da se bolje nahadja, medjutim mu ipak vraćivo donešeno, kad je je već kupil i plati, pomoću stalnoga sluge vleje u njega. Zatim otide u svoj stan, gde mu je žena lamantano rukami pokazivala svoje nezadovoljstvo (jer govoriti nije mogla) vrhu njegovoga tak dugo izostajanja od kuće, pokazivajuć na svoj nevoljni stalš bez rieči. Kad ona nije mogla rieč progovoriti, nije niti Simek si držal za dužnost puno govoriti. On je ženi jednostavno nuter dal donešenu medicinu i onda je otišel spavat.

Drugog dana rano u jutro već je Šimun bil, sav uzburjen, u sobi mladoga gospodina Mikloša te mu prične opisivati svoje večerašnje putovanje za vraćvi.

»No Simek« — pretrgne ga gospodin — »pak jeli su vraćva kaj hasnela?«

»Em su nekaj hajde hasnela« — veli Simek — »moja žena je senoči skoro dur-nula, tak ju je prevzelo.«

»No, a sivce?« — pita gospodin.

»Sivce?« — odgovori Simek —

»Sivce je pričel danas u jutro govoriti!« —

Em. Kollay.

hvala Bogu — nikaj ne pripetilo. Žandari svaki dan javljenje pošilaju na Szeged.

— **Kuliko soldate imaju vlasti?** Vu sadašnjim ratnim vremenu mortig je ne nezanimljivo, ako pišemo to, da kuliko soldate imaju europski vlasti. Austria-Magjarska ima u miru 390 jezer, a u ratu 2 milijun 260 jezer momakov. Nemskiorsag: u miru 546 jezer 300, u ratu 5 milijun soldate. Ruskiorsag: u miru 1 milijun 420 jezer, u ratu 3 milijun 500 jezer momakov. Taljanskiorsag: u miru 290 jezer, u ratu 3 milijun 600 jezer soldate. Francuzkiorsag: u miru 598 jezer, u ratu 4 milijun 500 jezer momakov. Englezkiorsag: u miru 435 jezer, a u ratu 950 jezer soldatov.

— **Vaszary je zahvalil.** Vaszary Kološ nadbiskup, od Magjarskoga orsaga hercegprimas je od svoje časti zahvalil. Njegov nasljednik, — kak novine pišeju, — bude hrčsas Csernoch Janoš kaločaiski nadbiskup.

— **Jožef nadherceg pri kralju.** Našega staroga kralja su u minucem tork u jutro ob pol deseti uri Jožef nadherceg, Augusta nadhercega i Jožef Ferenc nadherceg pohodili; nadhercegska familia je preko pol ure dugo bila pri kralju.

— **Kobno skočenje iz vlaka.** U minucem tork u jutro na Rakospalota — ujpješkim stacionu iz štropujućega vlaka je dohskočil Toldik Janoš 17 godišnji stolarin, koj je iz Nyitra došel dimo. Na stacionu već je iz daleka spazil svoje roditelje, koji su za njega čekali, i ne je mogel dočekati dok vlak postane. Med skočenjem je zgubil ravnotežje i tak je nesretno opal, da su mu od vlaka kotači desnu ruku zdrobili. Branitelji su mladoga dečka na un.oru u grof Karolyi-špital odnesli.

— **Aržen knez pri Vilmoš cesaru.** Od serbskoga kralja braf, Aržen knez je tekućeg meseca 12-ga dana u poldne na Budapešt dolazil. Dok je vlak na kolodvoru stal, knez je budapeštanskoga serb konzula primil, s kojim se je dugo spominal. Knez je telegrama gori davat dal na kolodvoru berlinskomu serb poslanictvu, kojemu dal na znanje, da bude došel. Aržen knez je ne van stupil na Budapeštu, nego jednako u Berlin se je putoval k nemškomu cesaru, da ga pohodi.

— **Smrt poleg stola.** Tragičnom načinom je umrl Breier Jožef felsősemenjeiski notariuš. Notariuš, koga su tamošnji ljudi jako poštuvali i radi imeli, je u minucem nedelju pred poldan u njegvi kancelariji delat. Najenkrat je dolibučnuil iz stolca. Dok su k njemu jurišali, već je mrtev bil. Srčna uzma ga je zaklala. Njegov sprevod je tork poslie podne poleg velikoga sućuta bil.

— **Veliki ogenj na Külsőšardu.** U minucem nedelju poslie podne je strahoviti veliki ogenj pustošil u alsolendvaiskim kotaru, vu Külsőšard občini. Ogenj je ob tretji uri vu Nagy Móricovi škednji počmel i u velikim vetru na fletnoma se rezširil. Sedem gazdim je sve pogorelo. Kvar je do 35—40 jezer korun. Samo jedno stran je bilo osjeguravano. Od ognja zroka ne poznaju.

— **Alkohol.** Farkaš Ferenc zalapakaški stanovnik je bolje rad imel vino, zganicu, kinkusa, kak meso, ali pak čurke, tenfanje, glive. U minucem nedelju se je naš Farkaš stric tak napil s zganicom, da je tu ostavil ovoga lepoga sveta za navéke. Drugi dan su ga vu stali na mrtvoma našli. Alkohol ga je zaklal.

— **Samoubojstvo.** Štirling Rudolf šimegski činovnik se je tekućeg meseca

10-ga dana u jutro u zoru iz nepoznatoga zroka na Šimegu u glavu strelil. Odmah je umrl.

— **Atentat.** U Madridu (Španjolskiorsag) november mesec 12 ga dana u poldne je jeden Partinas S-rato zvani, i dobro poznat anarkista Canalejas ministarpredsjednika s revolverom na smrt strelil. Za atentatom je krvnik dve kuglje u svoju glavu dal letiti i odmah je umrl. Napadač je španjol Manuel Partinas mu je ime. Canalejasovu mrtvo telo su u ministerium odnesli i tamo na odar deli. Alfonz kralj je pri odaru molil za pokojnoga ministarpredsjednika.

— **Svadjenje na bečkim sveučilištu.** Na bečkim sveučilištu su se vetomane liberalni i od katoličkoga društva dijaki posvadili tak, da jeden je na drugoga jurišal. Dve dijake su uhitili.

— **Samoubojni mornarkapitan.** Solymassy Endre Oskar, umirovljeni mornarkapitan se je tekućeg meseca 13-ga dana u poldne na Budapeštu s browning-revolverom u glavu strelil i odmah umrl. Redarstvo je iztragu podiglo.

— **Orsački sajam.** Tekućeg meseca 25-ga dana, na Katalnje (pondelek) bude se obdržaval na Csáktornya orsački sajam.

— **Ogenj u kraljski palači.** Velika halabuka i krič je bila u minucem sriedu u jutro okoli sedme ure vu budaiski kraljski palači. Od kraljskoga dvora družinč, gardisti s plašenom obrazom su sim-tam bežali i nebratrivo je jeden drugomu šaputal: Ogenj je! Guri krov! I za istina, od kraljske palace ona stran, gde kralj stanuva, je puna bila s dimom. Ježen dimnjak se je vužgal, plamni i iskre su van leteli iz dimnjaka. Odmah su došli na lice mesto vatrogasci, koji su onda na fletnoma ognja sgasili. Ognju zrok je to, da je dimnjak već zdavnja ne bil počšćeni. Vekša nesreća se je ne pripetila.

— **Hrvatski kraljski komišar na Budapeštu.** Čuvaj Ede dr., hrvatski ban, kraljski komišar je u minucem sriedu u jutro iz Zagreba na Budapešt dolazil. Još on dan pred poldne je uredovne posle svršil u više ministeriumah, a poslie podne pak je Lukacs Laslo ministarpredsjednika pohodil.

— **86. godišnji samoubojnik.** Iz Kaposvár varaša javiju, da se je tam Oberczeller Antal 86. godišnji starac u minucem tork s revolverom u glavu strelil, i odmah umrl. Oberczeller je negda dobrostojeći mesar bil, nego za neštere godine je siromak, bogec postal. Pred desetmi leti, da je već nitko blago ne imel, je svoje dve male cerke zaklal, za radi toga je i u tamnicu došel, gde je crez osem lét kakti areštant živel. Kada se je oslobodil iz rešta, dušnospoznanje ga je uvijek grizlo i on je ne imel mira. Vezda si je negdi revolvera skrbel, i u postelji ležeć se je na smrt strelil.

AZ ÖREGEM

is mindig azt mondta, hogy szeplők elűzésére, valamint finom, puha bőr és fehérebb tenet elérésére, megóvására nincs jobb szappan, mint a világhírű „Steckenpferd“ liliumtej-szappan. Védjegye „Steckenpferd“, készíti Bergmann et Co. czég Tescben a/E. — Kapható minden gyógyszerár, drogéria-illatszertár s minden eszakkalmá vágó üzletben. Darnbja 80 fillér. — Használéképen csodálatosan bevált a Bergmann féle „Manera“ lilium tejkrém fehére és finom női kezék megóvására, ennek tubusa 70 filléért mindenütt kapható.

724 38-40

Gabona árak. — Cienna zítka.

mmázsa	l m.-cent.	kor.	fil.
Buza	Pšenica		20 00 --
Rozs elsőrendű	Hrz		15 00 --
Árpa	Ječmen		16 40 --
Zab	Zob		19 00 --
Kukoricza	Kuruza suha		15 40 --
Fehér bab új	Grah beli		25 00 --
Sárga bab	zuti		20 00 --
Vegyes bab	zímésan		19 70 --
Kendermag	Konopijeno seme		21 00 --
Lenmag	Len		27 00 --
Tökmag	Koščice		27 00 --
Bükköny	Grahorko		16 00 --

Strausz Sándor

könyvnyomdájában :: Csáktornyan egy jóerkölcsű fiú tanulóinak felvétetik.

A polgári isk. 3-4 osztályát végzett tanulók előnyben részesülnek.

Elsőrangú pontos óra!

Egyedüli elárúsítóhely:
Pollák Bernát
órá- és ékszerész
Varaždin

Minden szabásminta

csak 60 fillér!

Ujdonság!

:: Szál után szabva, tehát ::
:: szövetelvagdalás lehetetlen ::

Egyedüli árusítása:

Strausz Sándor

könyvkeresk., Csáktornya

Rum kiváló minőség, lit. à K 130 és feljebb.
Szilvórium nagyon jó, lit. à K 140 és feljebb.
Törköly pálinka lit. à K 140 és feljebb.

Rum jako fini, liter od 130 K višese
Slivovica jako dobi, liter od 140 K višese
Tropica žganica, liter od 140 K višese

Kapható:

Hochsinger M. és Fiai cégnél

Csáktornya.

Dobiva se pri:

Hochsinger M. i Sinovi firmi

Csáktornya.

Csáktornya nagyközségben az Antonovics keresma és Deutsch Salamon-féle kereskedés között a Deák-utca 7. sz. alatt levő

ház és telek

szabad kezből eladó. Bővebb értesítés IFJ. PREMECZ MIKLÓS kereskedésében nyerhető.

977 1-1

1938
1912

Árlejtési hírdetmény.

Alulírott eljáróság 1912. évi november hó 10. évi 18. számú határozata folytán a

perlaki község ház építkezési

munkálataira 82437 korona 26 fillér engedélyeztetvén, a fentemített munkálat biztosítása céljából az 1912. évi november hó 30-án d. e. 10 órájára az alulírott község eljárósága helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdette.

A fentemített munkálatok az 1913. évi évi eszközlendő munkaátadás napjától számított 8 nap alatt megkezdendők és a munkaátadás napjától számított 5 hónap alatt teljesen befejezendők. Csakis szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sőtellen borítékban elhelyezett és közvetlen vagy posta útján alulírott hivatalhoz beérkező ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Felhívtnak tehát a versenyzni óhajtok, hogy a fenti munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatukat a kitűzött nap délelőtt 10 órájára az alulírott hivatalhoz anynyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelfő bánatpénznek letétbehelyezéséről kiállított letéti nyugta esatolandó. Az szóban forgómunkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett községi eljáróság hivatalában a hivatalos órákban megtekinthetők. Ajánlattevők bánatpénzükkél az árlejtés napjától számított 30 napig kötelezettségben maradnak és bánatpénzükkél csakis a felsőbb hatóság döntése után fog visszatadni.

Azon pályázók, kik a szóban levő munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbizottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni.

A munkálat elnyerője annak teljesítéséhez csakis oly anyagokat és berendezési tárgyakat építhet be, melyek a magyar szent korona országai területén állítottak elő és termelteknek, a munkálatokhoz pedig magyar honos erőket, iparosokat, munkavezetőket és munkásokat köteles alkalmaztatni. A mennyiben építési anyagok és berendezési tárgyak Magyarországon területén be nem szerzhetők, külföldről beszerzése csakis felsőbb hatóság adhat indokolt esetekben kivételes engedélyt. Azon ajánlattevők, kik alulírott község-el üzleti összeköttetésben még nem voltak, tartoznak megbizhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamarai bizonylattal igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

Munka elnyerő vállalkozó köteles a munkák tartóságáért a felülvizsgálat napjától számított 3 évig jótállani és letett 5%-os bánatpénzét 10%-os biztosítókra kiegészíteni.

Alulírott községi eljáróság a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhat.

Perlakon, 1912. november hó 11.

975 1-1

Zala József,
jegyző

Község eljárósága:

Szácser Balázs,
bíró.

PROGRESS

egészségügyi cigaretta hüvely és papír anconarcotico vattával ♦ Kapható: Fischel Fülöp (S. STRAUZ SANDOR) papirkereskedésében Csáktornyan

húzott drótszállal!

TÖRHETETLEN!

MAGYAR
SIEMENS - SCHNEIDER - MÜVEK
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 36

Szabol Balázs iz Drávaszentivána

dobrovolno hoće prodati svojega

grunta

u Csáktornya, vu Széchenyi-vu-
lici (broj 15.) od denes svaki den;
i vu Drávaszentivano ležećoga
grunta 18 mekot zemeljskuga.
Pod prvim hižnim brojom kre pre-
ločke ceste.

974 1-4

Tisztít jobban mint bármely
fiszítószer.

Fiatal

**vas- és fűszer-
kereskedő-segéd**

ki a magyar- és horvátnyel-
vet bírja, azonnal alkalmazást
nyer. Kezdő fizetés: teljes el-
látáson kívül havi 30 korona.

RIPSZÁM S., PERLAK

Az emberi kéz mint sérvkötő

SENSATIÓS TALÁLmány!

Kérjen ingyen prospectust!

Zárt borítékban portamentesen küldi

POLLITZER SÉRVAMPULATORIUM

specialis orvosi rendelőintézet

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. Földemelet.

A Ferencz József tudomány-egyetem börgyógyászati osztályán Prof. Marschalkó igazgató
utasítására, kizárólag a Kolozsvári Heinrich-féle **gyógyszappanokat** rendelik.

Világhírű különlegességek:

Kolozsvári KATRÁNY-SZAPPAN

(teljesen kiszorította a külföldi gyártmányokat)

**IZZADÁS ELLEN Kolozsvári chromszappan.
BÖRKIÜTÉS-VISZKETEĞ ELLEN
Kolozsvári kénzappan.**

**Szeplő, májfolt, stb. artisztatlanság ellen: Kolozsvári borax-
szappan.**

HÁJHULLÁS ELLEN Kolozsvári Petrolszappan.

Ezenkívül egész sora a világhírű gyógyszappanoknak, melyek minden gyógyszerárban és
drogéria-üzletben kaphatók. Ismeretét készséggel küld:

KOLOZSVÁRI HEINRICH JÓZSEF gyógyszappangyár r.-t.
Kolozsvár.

912 4-*

Műlan.

X7597A 06L

A.G.W.

Védjegyre.

Butorvásárlók figyelmébe!

Jó és olcsó butor

HIRCHL ÁRMIN kárpitos és csizlő

:: dúsan felszerelt butorraktárában ::
Varaždin, Setanj-utca 2. sz.
kapható.

A legolcsóbb árban, egyszerű úgyszintén
legfinomabb kivitelű háló-, ebédlő- és sza-
lonberendezések nagyválasztékban rak-
táron vannak.

Műhelyemben mindennemű kárpitos
és asztalos munkák pontosan, jutányosan
készíttetnek.

MAGYAR KISZOLGÁLÁS!

